

den toestand als bij leger en vloot, verdient, dunkt mij, allermintst aanbeveling. Men weet, hoe in het algemeen de waardeering is van menig militair arts en is dit niet daaraan toe te schrijven, dat de prikkel der concurrentie ontbreekt, een factor wel degelijk van beteekenis ook in onze betrekking als geneesheer, daar men zonder dezen prikkel zijn werk als een sleur gaat beschouwen, wat niet dienstig kan zijn voor het heil der patiënten.

Deze concurrentie, die dus ook als gunstig element bij de behandeling der leden van het Z. en O. fonds een punt van ernstige overweging uitmaakt, als *kostbaar* en als *weldadigheidsconcurrentie* te verkleinereen, zooals de Vereeniging van Spoorwegartsen dit doet, zal dan ook wel om andere redenen, dan deze twee bovengenoemde door de spoorwegartsen worden gevreesd.

Doordat nu het hoofdbestuur der Ned. Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst deze zaak niet ernstig en vlug genoeg ter hand heeft genomen, hetgeen door een hoofdbestuurslid mijzelf is erkend, heeft de afdeeling Haarlem een voorstel ingediend op de algemeene vergadering, om aldaar de vrije artsenkeuze bij het Z. en O. fonds der spoorwegen te bespreken en daaromtrent een besluit te nemen.

Wij hopen dan ook, dat ieder, ja mocht het zijn de spoorwegartsen zelven, de billijkheid zullen betrachten en het voorstel van vrije artsenkeuze doen aannemen.

Haarlem, 27 Juni 1920.

P. WOLTERSON.

IV.

Reeds lang bestonden er spoorwegziekenfondsen, die, hoewel niet geneigd tot invoering der vrije artsenkeus, van de Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst geen tegenwerking ondervonden, terwille van de aan die fondsen werkzame collega's. Ieder van ons begreep en billijkte dit. Daarna trokken deze fondsen ook de vrouwen en kinderen der beambten tot zich en legden zoodoende beslag op een deel der praktijk van andere artsen. De spoorwegcollega's lieten zich dit welgevallen, hoewel moet worden erkend, dat zij *daarna* wel bereid gevonden werden om met zich te laten praten over de teweeggebrachte „door allen onvoorziene” schade! ¹⁾ Ook deze houding moge begrijpelijk zijn vanwege hun „veelbegeerde en voordeelige betrekking”, die door de uitbreiding nog wel aan begeerlijkheid zal hebben gewonnen —; alleen de gulle bekentenis, dat men niet den moed of de kracht had om zich te verzetten, had hier als verontschuldiging kunnen dienen.

In plaats hiervan gaat nu het hoofdbestuur der Ned. Vereen. van spoorwegartsen bij monde van den heer TJEENK WILLINK een pleidooi houden tegen de vrije artsenkeus, die nu voortaan ook de vrouwen en kinderen der spoorwegmannen zullen moeten missen. De lage contributie van het ziekenfonds — inderdaad zóó laag dat zij de kosten op verre na niet dekt en dus moet beschouwd worden als een stap naar het bedenkelijke systeem van de geneeskundige behandeling als toegiftartikel op het loon —, moet als argument dienst doen; ook het schrikbeeld van de „geneeskundige weldadigheidsconcurrentie”, die trouwens door een behoorlijke scheiding van controle en behandeling tot een minimum kan worden beperkt, wordt ons voor oogen gesteld. Het blijkt echter niet, waarom dit alles *niet* van toepassing zou zijn op eenig ander dergelijk fonds, dat bestaat *of kan worden opgericht*.

Of de (rechts?) „positieverbetering en de wijze (?) van honorariumberekening” inderdaad ten voorbeeld kunnen strekken aan andere ziekenfondsen, hierover zou nog wel iets te zeggen zijn. Het blijft jammer, dat hier weer een poging is gedaan, om een sedert een halve eeuw bestaanden misstand in verergerden vorm voor misschien nog een halve eeuw te bestendigen.

¹⁾ Welk een hartverheffenden indruk moet dit aanbod maken op de betrokken patiënten, waarvan velen bij den huisarts hun leedwezen kwamen betuigen, dat zij zich nu wel genoodzaakt zagen hem te verlaten voor een hun onbekenden dokter! Zij kunnen zich — komt de transactie tot stand — nu tenminste troosten, met het feit, dat zij tegen de marktwaarde zijn overgenomen; zaken zijn zaken!

En als straks, in strijd met het advies der betreffende commissie, bij een wettelijke regeling der ziektebehandeling de vrije artsenuis niet in de wet mocht worden vastgelegd, dan kunnen zij, die een andere groepeeriug der ziekenfondsen willen misbruiken tot naasting van anderer praktijk, zich beroepen op de propaganda van coll. TJEENK WILLINK c.s. voor de overtreding onzer Maatschappijwetten, mede door henzelven in het leven geroepen voor anderen, die, naar ik vrees, zich dan niet veel er aan zullen storen, als dit dan eens in hun kraam zal te pas komen.

De taak van het hoofdbestuur onzer Maatschappij is werkelijk niet gemakkelijk!
Amsterdam, 29 Juni 1920.

H. D. DE HAAS.

DOOD DOOR SCHULD?

Met belangstelling las ik het artikel onder bovenstaanden titel van collega HONIG in het vorig nummer van dit *Tijdschrift*. Wat hij op bldz. 2389 schrijft omtrent de taak, die voor den Ned. Bond tot bescherming van zuigelingen is weggelegd, brengt er mij, als secretaris van dien Bond toe, hier mede te deelen, dat de Bond volgens zijn statuten zijn doel tracht te bereiken o.a. door oprichting van afdeelingen, die zich daadwerkelijk met zuigelingenbescherming bezig houden. In den loop der jaren zijn dan ook reeds verscheidene afdeelingen en plaatselijke vereenigingen door of met medewerking van den Bond opgericht. Dat dit aantal niet grooter is, moet daaraan worden toegeschreven, dat de belangstelling in de zuigelingenbescherming nog veel te wenschen overlaat en de Bond niet over de middelen beschikt om plaatselijke vereenigingen geldelijk te kunnen steunen. Afdoende verbetering hierin kan slechts verkregen worden door hulp van de regeering, in den trant, zooals die bij de tuberculosebestrijding verkregen is. In een algemeene vergadering van den Bond, voor ruim twee jaren gehouden, gaf ik beschouwingen ten beste over een organisatie der zuigelingenbescherming voor ons geheele land met staatsbulp. In dat ontwerp nam ik ook de contrôle der zuigelingen ten plattelande door huisbezoeksters op, onder welke ik, evenals collega HONIG wenscht, een plaats toekende aan goed opgeleide vroedvrouwen. Het vorig jaar heeft de Bond zich reeds tot de regeering gewend met het verzoek gelden beschikbaar te willen stellen voor een daadwerkelijke zuigelingenbescherming, waarop toen een voorloopige afwijzende beschikking werd ontvangen. Dit jaar werd het verzoek herhaald. Inmiddels hebben wij op bldz. 2182 van dit *Tijdschrift* het verblijdend bericht kunnen lezen, dat de minister van arbeid o. m. een bedrag van f 20000.— heeft aangevraagd voor de zuigelingenbescherming. Voor belangstellenden stel ik gaarne mijn organisatie-ontwerp ter lezing beschikbaar.

Utrecht, 27 Juni 1920.

J. H. G. CARSTENS.

VROEDVROUW EN ARTS.

„De normale verloskundige praktijk behoort bij de vroedvrouw” zegt collega HONIG dr. VAN EDEN na. Dit mag gelden voor Zevenaar en voor vele andere gemeenten, doch in het algemeen zou ik die stelling toch niet willen onderschrijven. Ik kan slechts oordeelen over de verloskundige hulp, zooals deze in Amsterdam, door artsen en door vroedvrouwen verstrekt wordt. Ik ken hier natuurlijk zeer vele artsen en een groot aantal vroedvrouwen. En nu is mijn indruk deze, dat de vrouwen, die door de vroedvrouwen geholpen worden, hier in Amsterdam in het algemeen er niet zoo goed aan toe zijn, als zij, die hun hulp zoeken bij een arts. Sterker nog, bij de zwangeren onder mijn ziekenfondspatiënten, die in den regel de hulp van de vroedvrouw inroepen, komen ziektoestanden tijdens zwangerschap en kraambed voor, zooals ik die nooit zie in de particuliere praktijk. Er zijn heden ten dage in Amsterdam vroedvrouwen, die als regel nooit de urine van de aan haar toevertrouwde zwangeren onderzoeken. De bezoeken na de bevalling worden herhaaldelijk beperkt tot 3 à 4 gedurende den tijd van het kraambed; dezer dagen vernam ik van een patiënte, die geholpen was door een vroedvrouw, haar toegewezen vanwege de gemeente, dat deze, na de bevalling niet meer teruggekomen was, wegens te drukke bezigheden. Als het noodig was